ŠVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 228. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 2, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 2-го ГРУДНЯ 1992. Ч. 228. РІК XCIX.

В.ГЕТЬМАН ЗРЕЗИҐНУВАВ

Київ. — Голова Національного Банку України Вадим Гетьман, від понеділка, 23-го листопада, перестав виконувати обов'язки керівника вищезгаданої державної установи.

Як повідомило пресове агентство Ройтер у вістках із 24-го листопада, таке рішення запало з уваги на те, що В. Гетьман „не виконував наказів нового прем'єр-міністра України Леоніда Кучми, зокрема, коли йшлося про економічні стосунки з Росією".

Виявляється, В. Гетьман і Л. Кучма не зуміли найти спільної мови, коли йшлося про спосіб полагодження платностей між Росією та Україною після того, як Україна вийшла на початку листопада з рублевої зони.

Наступником В. Гетьмана став його колишній заступник Борис Марков.

В Чикаґо влаштовують „Різдво в Україні"

Чикаґо (М. Шевчак). — У неділю, 6-го грудня ц. р. о год. 3:30 по полудні, тут в Музею Науки і Промислу, 5700 Лейк Шор драйв, відбудеться українська різдвяна програма „Різдво в Україні".

Продовж півсторіччя Музей кожнорічно відзначає різдвяні традиції 42-ох народів святковим фестивалем п. з. „Різдво довкола світу". В програмі цих святкувань відбуваються концерти колядок, сценічні різдвяні картини, виступи танцювальних груп, мистецьке читання леґенд і переказів та у виконанні телевізійних зірок тощо.

„Українське Різдво", щороку спонзоруе 22-ий Відділ СУА, завжди втішається збільшеною фреквенцією глядачів та признанням для мистецько-культурного рівня цієї імпрези. Крім ялинки, прибраної прикрасами базованими на зразках народного мистецтва, майже щороку є відмічена якась маркатна подія пов'язана з Україною. І так, була показана мапа України з поясненням про чорнобильську трагедію, музичні ноти „Щедрика", так популярного в Америці, з портретом і біографією М. Леонтовича, в річницю 1000-ліття хрищення України були роздані інформативні листки. Зокрема святково відбулася ця імпреза 1991 року, присвячена історичній події референдуму в Україні, програма закінчилася відспіванням українського національного гимну, який за хором підхопила уся заля.

В цьогорічній програмі виступлять: мішаний молодечий хор „Байда", диригент В. Попович, та танцювальний ансамбль „Україна" при осередку СУМ ім. Павлушкова, керівник Е. Літвінов. Програму вечора вестиме Христина Харкевич-Дзюк.

Вступ і паркування — безкоштовні. Години відвідування: в будні від 9:30 ранку до 4-ої по полудні, в суботи, неділі і свята — від 9:30 — 5:30 по полудні. За точнішими інформаціями слід звертатися до музею на число (312) 684-1414.

Помер адвокат Р. Смук

Чикаґо. — Тут в понеділок, 23-го листопада, помер на 95-му році життя, відомий український суспільний та громадський діяч адвокат Роман Смук.

Приїхавши на Північно-американський континент ще перед Першою світовою війною, Р. Смук студіював право в Канаді, а відтак від 1923 року жив у Чикаґо, де провадив свою адвокатську практику. Там він заснував Товариство Українських Професіоналістів і був його першим головою. У Другій світовій війні був старшиною американської армії і, як такий, одним з найбільших опікунів українських втікачів в Европі. Саме тому ж став одним із основників і головою З'єднаного Українсько-Американського Допомогового Комітету, що досі з повним успіхом веде активну працю допомоги українцям, донедавна лише переселенцям до ЗСА, а тепер також в Україні та інших країнах Европи, де находяться українські переселенці.

Адвокат Р. Смук був також довгі роки активним членом Українського Народного Союзу і секретарем 425-го Відділу.

Залишив у смутку дочку Аніту Лютер з родиною, що живе постійно в Деллесі, Тексас.

Похоронні відправи відбулися 28-го листопада в Чикаґо з катедри св. Миколая на український цвинтар св. Миколая.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ ЗАСУДЖУЄ ДІЇ МОСКВИ

Київ (УНІАР). — Пресова служба Міністерства Оборони України розповсюдила заяву щодо Чорноморської фльоти. У заяві, між іншим, сказано:

„Аналіза подій свідчить, що після підписання Ялтинських угод намагання сторін врегулювати проблеми Чорноморської фльоти постійно підривається протиправними діями командування військово-морською фльотою Російської федерації, іґноруються домовлення між Україною та Росією щодо Чорноморської фльоти, грубо порушують законодавство України, норми міжнародного права".

У заяві говориться також про те, що бойові кораблі фльоти використовуються за межами України і навіть у районах міжнаціональних конфліктів без узгодження з українською стороною. В односторонньому порядку відбувається переміщення у керівництві Чорноморської фльоти, не припиняються випадки дискредитації, усунення зі становищ, звільнення офіцерів і старшин, які присягнули Україні. Безпрецедентного поширення набули незаконні дії російського військово-морського командування щодо вивезення озброєння, техніки і матеріяльних засобів фльоти на території Росії, продаж і винаймлення комерційним структурам рухомого і нерухомого майна.

Відтепер всі спроби порушити державні угоди щодо Чорноморської фльоти припинятимуться Міністерством Оборони України спільно з прикордонними військами, Службою безпеки, органами прокуратури та іншими відповідними установами, керуючись українським законодавством і законодавством соціяльного захисту військовослужбовців, зокрема масове вивезення і продаж майна фльоти та розбазарювання українських земель раніше виділених Чорноморській фльоті.

Делеґація Криму відвідала Москву

Симферопіль (УНІАР). — Тут відбулася пресова конференція голови Верховної Ради Криму Миколи Баґрова, присвячена підсумкам відвідин кримської делеґації до Москви.

Кримська делеґація намагалася розв'язати в Росії дві проблеми: повернення депортованих народів та економічної співпраці. Коли йдеться про першу проблему, то Росія обіцяла допомогу у розмірі 500 міл. карбованців у цьому році і 6 біл. у наступному році, а щодо другої — Росія виділила 150,000 тонн нафтопродуктів для Криму (це трімісячна норма для реґіону).

Зі свого боку М. Баґров і його правління запропонували Москві соду та аніліновї фарби, а також надання довготермінового ви найлмення кримських оздоровниць і права використання портів для експорту та імпорту.

НІМЕЧЧИНА ОГОЛОСИЛА НЕОНАЦИСТІВ ПОЗА ЗАКОНОМ

Бонн. — Тут у неділю, 29-го листопада, повідомлено про створення в Німеччині спеціяльних формувань поліції для боротьби з правими екстремістами. Напередодні уряд офіційно поставив поза законом неонацистські угруповання, котрі в останні місяці виникли в багатьох містах країни.

Керівник німецької поліції Екарт Вертебек повідомив, що нове формування буде найбільш численним серед усіх подібних, що підпорядковуються міністерству внутрішніх справ. Воно створюється на взірець того, яке успішно діяло в 70-ті роки проти ліворадикальних терористів. У цей підрозділ увійдуть також групи інформаторів, що будуть проникати в організації неонацистів і відтак передавати зібрану інформацію керівникам поліції.

В інтерв'ю для газети „Більд" міністер внутрішніх справ Німеччини Рудольф Зайтерс повідомив, що йдеться навіть про те, щоб на конституційній підставі позбавлятися всяких громадянських прав особи, діяльність яких спрямована на підривання демократичних засад держави. Наприклад, ці особи можуть бути позбавлені права користуватися свободою слова, права вибирати і бути обраними до органів влади. Конституція Німеччини передбачає у певних випадках застосування таких обмежень, однак дотепер цього практично не траплялося.

В неділю ізраїльський кабінет міністрів засудив антисемітські акції в Німеччині, проте водночас заявив, що втримається від будь-яких кроків, здатних привести до зіпсуття взаємин між обома державами. Все ж висловлювання, що прозвучали на засіданні кабінету міністрів, були досить гострі. Міністер освіти Шуламіт Альоні запропонувала тимчасово припинити туристичні поїздки ізраїльтян до Німеччини, а міністер охорони здоров'я Хаїм Рамрн вимагав навіть відкликати ізраїльського амбасадора з Бонну. В заяві кабінету міністрів підкреслено, що ізраїльський уряд не розглядає німецькі події лише як внутрішню проблему країни, оскільки акції „голених голів" спрямовані передусім проти тих, хто народився за межами Німеччини.

З особливим занепокоєнням уряд Ізраїля відзначає факт демонстрування в програмі німецької телевізії документального фільму, автори якого прирівнюють теперішні настрої серед німецької молоді до ситуації 1938 року.

„НИЩЕННЯ НЕНАВИСТИ"

Трентон, Ню Дж. — В понеділок, 7-го грудня, о год. 11:30 перед полуднем у стейтовому домі губернатор Джеймс Фльоріо переведе пресконференцію, на якій проголосить проклямацію кампанії „Нищення ненависти". Сімнадцять етнічних, культурних, релігійних та расових організацій спонзорують цю кампанію, щоб посилити програми навчання, щоб у стейті з'єднати людей різних походжень. Андрій Кейбіда, головний радник, репрезентуватиме Український Народний Союз.

СУД В МОСКВІ ПРИЙНЯВ РІШЕННЯ У СПРАВІ КПСС

Москва. — Конституційний суд Росії визнав законною заборону керівних структур КПСС, але підкреслив, що ця заборона не може відноситися до первинних комуністичних організацій. Суд також постановив припинити справу про конституційність КПСС і Російської федерації у зв'язку з тим, що КПСС розпалася і втратила статус союзної організації, а КП РСФСР організаційно не оформлена як самостійна партія.

Кожна зі сторін в цьому судовому процесі після проголошення рішення заявила про свою перемогу, хоч рішення суду носило явно компромісовий характер. Рішення Конституційного суду очікувалося з великим нетерпінням у зв'язку зі З'їздом народних депутатів Росії, який відкрився у вівторок, 1-го грудня. Учасники З'їзду напевне використають це рішення у своїх політичних цілях.

Заявивши про правомірність заборони на діяльність керівних структур і, навпаки, про неправомірність заборони первинних організацій, Конституційний суд тим самим дав комуністам можливість спробувати відновити національну партійну організацію.

Суддя Валерій Зоркін, який був головою на п'ятимісячних переслуханнях, також постановив, що президент Єльцин мав конституційне право конфіскувати державну власність, яка була під партійною контролею. Разом з тим Конституційний суд, який складався з 13 членів колеґії, визнав, що президент не мав права відбирати від партії власність, походження якої не було встановлене. В цьому випадку конфіскація була б законною лише після рішення арбітражного суду.

Адвокат Єльцина Андрей Макаров схарактеризував рішення суду, як компроміс. Він підкреслив, що суд визнав право на існування місцевих організацій російської Комуністичної партії, однак компартії навряд чи вдасться відновити загальнонаціональну структуру на основі цих організацій. За його словами, первинні організації Комуністичної партії практично припинили існування, а колишні комуністи навряд чи захочуть повернутися до них.

У СВІТІ

ІТАЛІЙСЬКА КІНОЗІРКА Софія Льорен, яка з місією „Післанця доброї волі" ООН здійснила п'ятиденну поїздку в Сомалію, заявила після повернення: „Ситуація в Самалії не піддається описанню засобами статистики чи якихось документів". На думку Софії Льорен, траґедія в цій африканській країні набула „біблійних маштабів". Зруйновану посухою і жорстокою громадянською війною Сомалію вже залишило понад 1 мільйон її мешканців, не менше мільйона інших перебувають на межі голодової смерти. Софія Льорен має намір зустрітися з „впливовими міжнародними діячами", а також з керівниками різних держав, щоб обговорити з ними питання про додаткову гуманітарну допомогу для Сомалії.

У П'ЯТНИЦЮ, 27-ГО ЛИСТОПАДА, Верховна Рада Російської федерації прийняла рішення відновити царського двоголового орла як офіційний герб Росії. Це рішення має затвердити 7-ий з'їзд народних депутатів, який розпочав працю 1-го грудня.

У ВИСЛІДІ ДЕКІЛЬКАМІСЯЧНОГО розслідування слідче управління будапештської прокуратури встановило, що колишня правляча Мадярська соціялістична робітнича партія з 1960 по 1987 рік незаконно переслала в Москву на спеціяльний рахунок КПСС 14 міл. дол. Свідки стверджують, що мадярська комуністична верхівка вперше передала у створений КПСС так званий „міжнародний фонд солідарности" ще в 1951 році, однак документів того часу виявити не вдалося. Цікаво, що керівники Мадярської соціялістичної партії не звертались до Мадярського національного банку з просьбою про переказ грошей. Доляри передавалися з рук в руки совєтським дипломатам у Будапешті, й від них навіть розписки про одержання валюти не брали. Доляри вивозилися з Мадярщини без задеклярування їх на митниці.

ЯПОНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „Сюкан посуто" оприлюднив службовий звіт, зроблений урядовцями Південної Кореї. Згідно з цим звітом, складеним на підставі зізнань північнокорейських втікачів, в Північній Кореї тепер діє 12 таборів для політв'язнів, в яких утримується понад 200,000 осіб. Загальна площа цього тюремного „архіпелагу" становить до 2,000 квадратових кілометрів. У звіті докладно повідомляється про табір „Еток", розташований за 100 кілометрів на північ від Пхеньяну. Там під охороною тисячі автоматників страждають 50,000 осіб, в тому числі сотні родин так званих „зрадників батьківщини". Як свідчать очевидці, приблизно 15 разів на рік в цьому таборі розстрілюють або вішають в'язнів, звинувачених у спробі втекти.

ПРЕЗИДЕНТ РОСІЇ Боріс Єльцин спеціяльним указом скасував контракт на використання покладів природного ґазу в Баренцевому морі, підписаний раніше із західним консорціюмом, і передав його російським підприємцям. Тим часом консорціюм, в який входять фірма Конако американської компанії Дюпонт, норвезька компанія Норск Гайдро АС і три фінські компанії, вже довший час працював над технічним проєктом. Західні спостерігачі трактують цей крок президента Б. Єльцина як бажання догодити впливовим російським політичним силам, які виступають проти закордонних інвестицій в російську економіку.

ВПЕРШЕ ЗА 80 ЛІТ володарі британської корони будуть сплачувати податки. Про це повідомив англійських парляментаристів прем'єр-міністер Джан Мейджор. Про суму тих податків можна лише здогадуватися, оскільки вартість власних маєтків і обсяг прибутків знає тільки сама королева. Дотепер англійський уряд щороку сплачує на утримання Букінґгемського і Віндзорського королівського палаців, королівських яхт, потягу, літаків і гелікоптерів понад 60 міл. дол.

Професійний хор має професійних солістів

Л. Ширіна. Н. Козлятинська. І. Кушплер. В. Гришко.

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О. Кузьмович). — У звітуванням міжнародної преси про професійний хор „Думка", який вже прилетів сюди з Києва на перше турне по ЗСА, багато пишуть про ряд його визначних солістів, що мають славу не лише у виступах цього хору.

Це в першу чергу сопрано Людмила Ширіна і меццо-сопрано Неоніля Козятинська, тенор Володимир Гришко та баритон Ігор Кушплер.

Усі вони оперові співаки з численими нагородами, а їхні сольові виступи з хором „Думка" це лише додатковий вклад у вокальне мистецтво України.

Людмила Ширіна, уродженка Херсонщини, закінчила Одеську консерваторію і від 1975 року працює в Одеському Театрі Опери та Балету. В 1977 році одержала першу нагороду на міжнародному конкурсі вокалістів у Франції, в місті Тулюз. Вона двічі була запрошена на гостинні виступи у Франції, де співала головну ролю в опері „Аїда" Верді. Виступала також в операх Німеччини, Польщі, Болгарії, Бельгії, Люксембурґу, Японії і Фінляндії. В її репертуарі є такі ролі як Амелії в опері „Маскований баль", Тоски в „Тосці", Мімі в опері „Ля Богем" і Абіґейл в опері „Набукко".

Вона брала участь в багатьох оперних фестивалях, зокрема в Міжнародному оперному фестивалі ім. С. Крушельницької у Львові.

Неоніля Козлятинська закінчила Державну Консерваторію у Львові на факультеті співу і відразу стала солісткою у Львівській Фільгармонії. Давала багато концертів в Україні і за кордоном. Від 1984 до 1986 року працювала у Київському театрі опери та балету ім. Т. Шевченка.

На сцені того театру співала ролю Маргарети з опери „Фавст", Мімі з „Ля Богем", Тетяну з опери „Євген Онєгін" Чайковського та інші.

Від 1989 року працює у Львівському Театрі Опери та Балету, як провідна солістка меццо-сопрано і співає у цілому ряді відомих опер. У 1991 році здобула перемогу на Міжнародному конкурсі оперних співаків ім. С. Крушельницької і отримала перше місце. Виступала з великими успіхами у міжнародних фестивалях і концертах у Польщі, Австрії, Німеччині. В міжнародній пресі дістала дуже позитивні відгуки.

Ігор Кушплер почав вивчати співу молодим хлопцем у Дрогобичі, беручи лекції у відомого співака Миколи Коніна, колишнього соліста київської і харківської опер. Рівночасно І. Кушплер вивчав гру на фортепіяні і переїхавши до Львова навчався на вокальному факультеті Львівської консерваторії. У консерваторії опанував обидва факультети як і оперний, і концертовий співак, а рівночасно диригентури. Маючи дуже добрих професорів з вокального факультету вже в консерваторії підготовляв партії з різних популярних опер і це дало йому можливість відразу після закінчення консерваторії дістатися до Львівської опери, де його прийняли як соліста— тенора. Там він залишився впродовж багатьох років як соліст, співаючи у таких операх: „Дон Паскале" Доніцетті, „Цирулик севільський" Россіні, „Євген Онєгін" Чайковського та інших. Їздить на гостинні виступи досліджено по цілому світі, зокрема часто до Польщі, в Угорщину, в Росію та інші. Міжнародна критика оцінює особливо прихильно не тільки його голос, але й акторську гру і вродливість.

Володимир Гришко соліст-тенор, народжений у Києві і там закінчив Консерваторію ім. Чайковського, як також Київську державну консерваторію. Обдарований вийнятковим голосом, скоро здобув передові місця як соліст. В 1988 році здобув першу нагороду на Співочому конкурсі ім. Лисенка у Києві, а в рік пізніше, — першу нагороду на Конкурсі ім. Пласідо Домінго в Еспанії, друге місце в Конкурсі ім. Глінки в Москві і третє місце в міжнародному конкурсі оперових співаків в Марселії, Франція. В 1990 році дістав назву заслуженого артиста та в тому ж році здобув перше місце на Міжнародному конкурсі співаків в Тулюз, Франція.

Від 1988 року виступає як соліст Київського Оперного Театру ім. Т. Шевченка, а в 1990 році був на гостинних виступах в ЗСА та співав головну ролю в опері „Ля Травіята" в Батон Руж, Ла. Постійно виїжджає на гостинні виступи до Німеччини, Австралії, Естонії та Росії. Цього року заанґажований на жовтень—листопад до оперного театру у Вашінґтоні, де співав у опері „Царська наречена" Римського— Корсакова.

В АМЕРИЦІ

ДИРЕКТОРИ ВЕЛИКИХ підприємств ЗСА обережно заявляють, що хоча надія на поправу економіки в цій країні була вже у передвиборчій кампанії, тепер з побідою Билла Клінтона можна сподіватися, що ця надія стане дійсністю, в куди повольнішому темпі, як оптимісти сподівалися. Але в розмовах з журналістами в часі першого передсвяточного періоду Дня Подяки, власники підприємств, таки завважили більше бизнесових поїздок і більше оголошень, що вказує на зміну на краще в економіці.

СОТКИ МАЛОЛІТНІХ втікачів з інших держав перебувають в ЗСА довгі місяці в спеціяльних таборах, коли їх при переході границі або в інший спосіб надибають члени іміґраційного бюра чи поліції. На підставі американського закону, малолітніх не можна відсилати самих додому, аж до часу коли по них не зголоситься хтось із безпосередньої родини. Це триває дуже довго, або взагалі не приходить і тому багато малолітніх, що місяцями перебувають у таких таборах, вкінці добровільно просять відіслати туди, звідкіля вони втекли.

ПАНЕЛЬ З 34-ОХ НАУКОВЦІВ та знавців модерної медицини і публічного здоров'я подали до загального відома вислід їхнього розгляду несподіваного тепер поширення туберкульози в Ню Йорку та в цілих ЗСА. Їхні неґативні рекомендації вкладаються у дві акції, які напевно викличуть дискусії та різницю поглядів. Вони уважають, що обов'язково треба стежити за кожним хворим на туберкульозу, чи він правильно бере приписані ліки і що повинен вийти закон, яким усі хворі на туберкульозу мусять бути у лікуванні аж до повного виздоровлення.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Нуклеарна зброя все ще в Україні

Вже під час першої своєї візити у Вашінґтоні Леонід Кравчук заявив, що Україна прагне бути безатомовою державою, не має амбіцій належати до „атомового клюбу", не має ніяких територіяльних претенсій та прагне жити в мирі і згоді з усіма сусідами. Це дуже сподобалося президентові Бушеві. Те саме повторив у Пентаґоні міністер оборони Костянтин Морозов. Ніхто із західніх країн не закидав Україні якихось імперіялістичних затій. Первісне здивування Заходу навіщо Україні аж 400,000-на суходільна армія — розвіялося, коли з'ясовано Заходові, що в Україні в момент розпаду совєтської імперії була стаціонована поверх півмільйонова совєтська різнонаціональна армія. Українську армію організується з українців, вояків колишньої совєтської армії, і то тільки таких, які добровільно склали присягу на вірність Україні.

Із трьох атрибутів державної самостійности — армії, валюти і дипломатії — нема ще рідної валюти, дармащо Україна позбулася вже рубля. Генерал-полковник Костянтин Морозов увійде в новітню історію України, як організатор рідної армії, хоч і в меншому числі, як первісна цифра 400,000. Спершу була давня загальна совєтська уніформа тільки з малими тризубами й синьожовтими стрічками, згодом поступово зодягається українську армію у власні уніформи й переходиться на вишкіл українською мовою. Існуючої на території України атомової зброї — ракет із атомовими „головками" — ніколи не зараховувалося до українських збройних сил. Але її існування і її доля є безперервною журбою Пентаґону і централі НАТО у Брюсселі і ця справа вічно товчеться у західній пресі, як щось ніби актуальне і потенціяльно небезпечне.

У добі холодної війни кількість ракет на різні віддалі з атомовими головками та їхня дислькація належали до строго бережених тайн. Коли розлетівся так званий Варшавський пакт, який охоплював СССР і шість сателітських держав, і коли в СССР настала важка економічна скрута, коли збанкрутував комунізм і коли переможні національні рухи довели до розвалу імперії, — всі колишні військові тайни перестали бути тайнами. Виявлено, що совєтські атомові ракети розміщено в Росії, Україні, Казахстані й Білорусі. В Україні є їх 176 у глибоких підземних сховищах, під сильною охороною і без можливости, щоб якісь невідповідальні особи могли заволодіти ними. За міжнародним договором — треба їх знищити. Україна неоднократно заявляла готовість, ба навіть бажання позбутися ракет, але вона не має фахівців ані фондів, потрібних для такої операції. Виринула теж інша проблема.

Хоч той нуклеарний арсенал Україні непотрібний, хоча Україна не має найменшого заміру тим арсеналом будь-коли і проти будь-кого покористуватися і хоч не має для цього технічних можливостей, проте той арсенал становить велику матеріяльну вартість. Росія продає різним країнам свої різні роди зброї, серед них — всупереч міжнародному договорові — складові частини для виробу нуклеарної зброї. Продає теж різні кораблі з Чорноморської фльоти.

Відомо, що Україна погодилася повернути частину колишнього величезного заборгування СССР, але не отримує нічого з майна, яке отримала Росія, як ніби спадкоємець СССР. Ми чули від міністра закордонних справ Анатолія Зленка, що Росія в теорії і в принципі визнала вже, що Україні належить частина майна СССР, але на практиці демократична Росія тримається большевицького принципу: „Що твоє — то моє, а що моє — не твоє". Цей неетичний, але для Росії практичний принцип виявляється все ще у такому курйозі, що, наприклад, Росія загорнула в Ню Йорку і найближчій околиці всі будинки, що їх мав Совєтський Союз, а дипломатична місія при Організації Об'єднаних Націй все ще мусить перебувати у спільному будинку з Росією, що принижує її.

Справа якоїсь компенсації Україні за призначені на знищення нуклеарні ракети — дуже делікатна. Вона вимагає переговорів, щоб не наразитися на закид шантажу, але водночас виявити рішучість, що годі диктувати Україні заплати і втрати без ніякого відшкодування. Як про це була вже інформація у „Свободі", найближчого тижня мають розпочатися дебати у Верховній Раді про ратифікацію згаданого міжнародного договору про редукцію ядерної зброї. Чуємо, що президент Кравчук, прем'єр Кучма та голова Верховної Ради Плющ одностайні у цій справі. Це добре, бо це справа понадпартійна, така, яка зазублює закордонну політику. Пора, щоб та справа зійшла з денного порядку. Пора, щоб західня преса перестала інформувати про ту справу та коментувати її з неприхованою неприхильною настановою, всупереч фактам, які свідчать про миролюбність України.

Микола Руденко,
Київ

ПЕРШИЙ РІК ДЕРЖАВНОГО СТАНОВЛЕННЯ

II

Другим нашим досягненням є потужний вихід України на світову арену. Це також сталося завдяки здібностям та енергії Президента і його колеґ-дипломатів. Разом з тим слід віддати належне громадським діячам української діяспори. Добре відома мені жертовність американських та канадських українців сприяла тому, що в ЗСА й Канаді не виникло проблем стосовно розміщення українських амбасад. А проблеми таки ж мусили бути: Росія оголосила себе спадкоємницею Совєтського Союзу й на цій підставі не бажає поділитися посольськими приміщеннями, яких у неї надмір по всьому світі. Власне, цей надмір створився тому, що Москва незаконно привласнила майно, котре належить усім колишнім республікам. Безумовно, левина доля цього майна поряд з Росією належить Україні. Переконавшись, що Україна не доможеться своєї долі приміщень, наші американські й канадські друзі перебрали витрати на себе. А це численні сотні тисяч долярів. Спасибі вам, дорогі наші посестри й побратими!

Якщо мислити реалістично, то якихось більших досягнень від Президента і його команди за такий короткий час годі й вимагати. Важливо те, що цемент у підмурках держави міцно вхопився, можна виводити стіни. Але ж і сам Президент і депутатський корпус, і широкі народні маси не вдоволені досягнутим. Звичайно, свідома частина українського народу згодна терпіти злидні, котрі впали на нас, можна сказати, несподівано. Майже всі ми були певні, що самостійність відразу ж обернеться для нас щедрими дарами й заможним життям — адже ж Україна неймовірно багата. Натомість ми опинилися у глибокій кризі.

Добре подумавши, можна дійти висновку, що інакше не могло й бути. Передовсім не могло бути тому, що економічної незалежности ми ще й досі не отримали. Найбільше нам дошкуляє те, що ми сьогодні майже не маємо власної нафти й газу. М'ясо, олію, цукор та інші продукти харчування доводиться спалювати в тракторних і автомобільних двигунах — ми їх так багато віддаємо за пальне, що на Україні ці товари часом дорожчі, ніж у Москві.

Навіть донецьке вугілля нас не рятує — колись воно було надзвичайно дешеве, а сьогодні стало вельми дорогим. Нещодавно я побував на батьківщині — там, де народився й виріс. Шахта-годувальниця, що гуркотіла своїм високим териконом за півкілометра від моєї хати, сьогодні вмерла, навіть копер на брухт розібрали, і це сталося не тільки з моєю рідною „Білянкою" — повмирали десятки шахт, бо вони втратили рентабельність. Залишкові прошарки вугілля добувати так важко, що воно коштує дорожче, ніж привозне сибірське. Важко також налагодити засоби безпеки — аварії зробилися ледь не щоденним явищем. Низькопродуктивні шахти перетворилися на пекельні пащі, котрі ковтають сильних, здорових, відважних. Отож альтернативи немає — доводиться їх закривати.

Гірко мені було слухати бідкання земляків, що втратили працю. На сотні років вистачило б Україні власного вугілля, якби Донбас не було перетворено на „всесоюзну кочегарку". Це ж саме можна сказати й про ґаз та нафту. Імперська Москва діяла за правилом: спершу візьмемо ваше, а потім кожен своє.

Продовження буде.

Ольга Кузьмович

Науковий і громадський діяч

Коли у вересні ц. р. преса України подала вістку, що Президія Ради Спілки Письменників України признала нагороду ім. Івана Франка на 1992 рік трьом дослідникам творчости Великого Каменяра, поміж якими є проф. Леонід Рудницький, це не могло викликати ніякого здивування серед культурного світу українців в діяспорі, а зокрема в ЗСА, де проф. Л. Рудницький — загальновідомий як науковець, активний член української громади та один з передових діячів Українського Патріярхального Руху.

Сповнює подивом, що людина із такими науковими здібностями і з таким потенціялом літературного дослідника — віддає стільки свого дорогого часу на громадську діяльність, як голова Наукового Товариства Шевченка в ЗСА, а від літа цього року голова Світової Ради НТШ, як директор Філії Українського Католицького Університету у Філядельфії, головний редактор тижневої радіової програми „Голос української діяспори", організатор численних наукових конференцій, симпозіюмів і ентузіяст допомоги вільній Україні.

Можна б здається в безконечність перелічувати його діяльність, в якій не можна забути — передової, професора порівняльної літератури університету Ля Саль у Філядельфії та викладача-гостя у численних інших університетах ЗСА, Німеччини і України.

Коли ж ця людина находить час на свою дослідницько-літературну діяльність? Але саме ця науково-літературна праця — це видимий доказ його знання та зацікавлення, який залишиться назавжди, і який дав і причину вручити йому тепер так престижну нагороду за дослідницьку працю про Івана Франка. У довгому числі його наукового доробку находимо сім широких праць про творчість Івана Франка, які вже були опубліковані, і книжку „Іван Франко та німецька література" по-українськи, але з німецьким скороченням, яка появилася в 1974 році. Крім цієї вичерпної праці відомі ще також інші його друковані праці про І. Франка, зокрема про ставлення І. Франка до німецької літератури і навпаки, як наприклад, „Йоганн, Вольфґанґ Ґете і І. Франко", „Переклади пісні про Нібелюнґів І. Франка", „Іван Франко мистець та мислитель", „Драматичні праці І. Франка", „Зображення Австрії у працях І. Франка" і „Панські жарти в світлі теорій німецької літератури".

Як бачимо, більшість праць проф. Л. Рудницького про Івана Франка торкаються його зв'язків з Німеччиною та Австрією, правдоподібно тому, що і проф. Л. Рудницький здобув науковий ступінь в німецьких університетах і добре обізнаний з німецькою літературою та знанням мови.

У довгому списку його друкованих праць, крім тих про І. Франка, находимо багато інших німецькою мовою або з німецькою тематикою. Однак праця у ЗСА дала йому широкі можливості писати та доповідати також англійською мовою при нагоді різних наукових конференцій, університетських викладів та участи в різних міжнародних наукових конференціях.

Другою ділянкою його наукового зацікавлення, поруч І. Франка та української літератури в загальному, є питання релігії, християнства і його тісні зв'язки так наукові як чуттєві із тими проблемами. Це вплив його наскрізь християнського світогляду та тісної співпраці із Українською Католицькою Церквою.

Останні два роки були для проф. Л. Рудницького так, як і для більшости нас, українців, у діяспорі ще сильніше зв'язані із Україною та подіями і можливостями допомоги для неї. Не лише він відвідав батьківщину декілька разів, але допоміг активно у двох преважливих ділянках — а це виміні студентів та нав'язанню тісної співпраці із НТШ у Львові як і з науковими інституціями Києва. Остання його поїздка літом 1992 року закінчилася обранням його на найбільше престижний пост голови Світової Ради НТШ і признанням йому нагороди ім. І. Франка за його вклад у пізнання творчости та діяльности Великого Каменяра.

Але в усіх численних літературно-наукових контактах з Україною, проф. Л. Рудницький ніколи не залишає на боці також чисто людських і політично-пропаґандивних. Це при його активній допозі вручено в університеті Ля Салл, де він є шанованим членом професорського складу, почесний докторат першому Президентові вільної України Леонідові Кравчукові, він також провадив першим урочистим бенкетом в честь Президента у Ню Йорку. З правдивим відчуттям тонкого гумору, проф. Л. Рудницький уміє повести кожною громадською чи політичною зустріччю, що належить до його виїмкового хисту, який саме у нас українців є рідкісним, бо наші громадські діячі відомі з довгих та не завжди цікавих публічних виступів.

Усе це, однак, вичерпує час і енерґію нашого літератора і науковця і саме тепер у зв'язку з нагородженням його за праці про І. Франка, з яких більшість появилися у 80-их роках, насувається питання чи не шкода таким особам розпорошувати свої сили на десятки громадських дій, конференцій, поїздок, коли незмінно тривким, а може навіть сказати б вічним залишається добра наукова друкована праця, зокрема чужими мовами на українські теми, що є найкращим пропаґандивним матеріялом для поширення української культури.

Осип Данко

КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ З УКРАЇНОЮ

II

Потрете, важливо ствердити, що американська культурна сцена не закриває дверей перед новими для неї унікальними пам'ятками української культури, перед виявами нових пошуків чи вершинних осягів українських творчих одиниць і колективів. Проте очікувати від американських музеїв чи ґалерій вияву їхньої власної ініціятиви в напрямі нової для них культури й країни, зокрема, коли це пов'язане з коштами — щонайменше сьогодні — ще передчасно. Тому нам у ЗСА з радістю, а також з великою заздрістю доводиться спостерігати, як в Канаді з нагоди століття поселення українців від початку серпня 1991 р. до кінця червня 1992 р. в ґалеріях Вінніпеґу, Едмонтону й Гамільтону показано збірку понад 120 вибраних картин з фондів Державного Музею Образотворчого Мистецтва в Києві, названу „Дух України — 500-ліття малярства". Недавно стало відомо, що згідно з преліміенарною умовою, підписано у травні 1992 р. представниками Українського Музею в Канаді та міністерством Культури України, в 1994 р. в канадських ґалеріях покажуть виставку „Скарби України", яка складатиметься з понад 200 експонатів, підшуканих в 22 музеях України.

Для здійснення цього проєкту канадський федеральний уряд уже призначив так зв. „робочу дотацію" у сумі 350 тисяч канадських долярів, а дальших фондів сподіваються від провінційних урядів та приватних підприємств. Але це Канада — країна, де ставлення до культури й науки та їх фінансування дещо інше, ніж у ЗСА.

В Україні створюються в законодавчому та політичному пляні сприятливі умови як для національно-культурного відродження та збереження успадкованих від минулого культурних пам'яток, так і для спілкування з іншими, зокрема західніми країнами й народами. Верховна Рада України в лютому нинішнього року ухвалила „Основи законодавства України про культуру", де передбачене щорічне асиґнування 8 відсотків національного доходу на культуру. Діяльність розвиває Міністерство культури, яке підписало умови про співпрацю вже з 20-ма країнами. В Україні створено понадміністеріяльну колеґію з питань гуманітарної політики, яку очолив талановитий і енерґійний д-р Микола Жулинський. З початком листопада 1992 року Міністерство Культури очолив Іван Дзюба, а Микола Жулинський став віцепрем'єр-міністром з питань гуманістичної політики. Рівночасно в ЗСА усамостійнилася Постійна Місія України в Організації Об'єднаних Націй, створено і вже діє Амбасада України у Вашінґтоні та відкриваються консуляти.

Для поширення та поглиблення існуючих культурних зв'язків і обміну все це преважливе. Але реорганізація фінансів та цілої господарської системи України і сусідніх країн рухається черепашими темпами. Якщо осторогу чи заклик депутата Івана Драча про те, щоб „Дати зрозуміти діяспорі — і Східній, і Західній, що без них держава не існуватиме" уважати дещо передраматизованим, то не доводиться заперечувати, що фінансово Україна ледве зводить кінці з кінцями і невідомо, коли вона буде спроможна фінансувати панорамні репрезентативні обмінні проєкти в ділянці образотворчого мистецтва, історичних пам'яток та народної творчости. Одне слово, в цьому післясовєтському періоді благословенної незалежности України нам у ЗСА доводиться обслуговувати дві фронтові лінії. З однієї сторони перед нашою громадою стоять потреби підтримки процесу відродження українського народу та закріплення й розбудови його незалежної правової держави, а з другої сторони — ми стоїмо віч-на-віч з необхідністю зміцнення самої нашої громади та її інституцій, бо якщо не подбаємо про зміцнення і розвиток таких установ, як Український Музей, то які вигляди на приспішення відкриття Америкою культурного обличчя України?

У випадку підтримки плянів і праці Українського Музею громада одночасно помагає процесові відкриття Америкою України та поширенню й поглибленню знання минулого та сучасного стану української культури серед діяспори. А втім, користаючи з широких зв'язків та досвіду Музею, представники культурологічних установ і організацій України мають можливість знайомитися і нав'язувати прямі ділові зв'язки з такими ж установами Америки. Тобто мова йде про обопільну користь, бо значення знайомлення не тільки американського суспільства, але і нашої діяспори з вчорашнім і сучасним образотворчим мистецтвом України, з виявами народної творчости і побуту та з станом зберігання культурної спадщини не можна перецінити. Українська діяспора, як і кожна інша діяспора, потребує для збереження своєї живучости постійно відновлювати свідомість свого етнічного пня і його культури. Інакше, як каже народна мудрість, з слабенького не візьмеш, а з порожнього не наллєш.

Три останні роки з 16-літньої історії і праці Музею були переповнені то виставками окремих мистців з України, то семінарами з історії мистецтва в Україні та консерваторських робіт в Україні, то працею спеціялістів-етнографів та ділових конференцій та індивідуальних розмов тут і в Україні з членами Верховної Ради, Уряду та пред-

(Закінчення на стор. 3)

Мирослав Семчишин

Г. СКОВОРОДА — ПЕРШИЙ РОЗУМ УКРАЇНИ

II

Паралельно з цим рухом ішов у гетьманській Україні інший процес, зокрема у сфері культури і науки, а прикметний тим, що уже згадуване О. Безбородьком „школярство", що замінило ідею героїчного козацтва, мало свою особливу цілеспрямованість і своє значення. Бо хоч як обмежена і обрізувана була автономія Гетьманщини, все ж таки давала вона деякий захист для розвитку української культури. Вона розвинулась до тієї висоти, що дає підставу поставити Гетьманщину на один рівень з найбільш освіченими країнами тодішньої Европи. Україна стала культурним огнищем, впливи якого розходились на весь Схід Европи і на Балкани. А вже про те, як українську культуру, зокрема науку, абсорбувала далеко відстала, строго самоізольована від Европи Москва, вже й не говорити. І цьому питанню присвячено у нашій історіографії кілька основних праць (згадати б І. Огієнка чи Ф. Качмарика).

Високий рівень української культури тогочасної України документується передусім станом шкільництва, освіти і науки, та ставленням до цих основних формантів культури вищих кіл тогочасного громадянства. Духовним центром Гетьманщини, а в тім і Слобідської України, був Київ зі своєю Могилянською Академією.

І ось серед таких політичних і національно-суспільних обставин, в яких жила Україна, приходить на світ Григорій Сковорода, якому доля судила стати найбільш видатною постаттю української культури XVIII ст., зокрема її другої половини. Після кількалітньої сільської дяківської школи він став студентом Києво-Могилянської Академії, де навчався з перервами аж до 1753 року. Володіючи прекрасним голосом, був співаком у царській придворній капелі в Петербурзі, а пізніше перебував у складі царської місії на Угорщині, подорожуючи звідтіль по Словаччині, Австрії (Братислава, Відень), мав нагоду перебувати деякий час в Італії, Німеччині і в Польщі. Знання грецької, латинської, німецької мов відкривало йому двері до університетських заль, бібліотек і визначних людей. Після кількалітньої мандрівки вертається на Україну, щоб тут віддати свою працю і знання своїм землякам.

У 1751 р. Сковорода стає викладачем поетики у Переяславському колеґіюмі, в 1755—59 рр. — домашнім учителем у поміщика Ст. Тамари в с. Ковраях на Переяславщині; згодом впродовж десяти років викладає поетику і етику у Харківському колеґіюмі. Він постійно відмовляється прийняти чернечий стан і в 1769 р., в наслідок неприхильного ставлення до нього вищих церковних кіл, покидає педагогічну роботу. Він не міг погодитися з мертвою церковною схоластикою, що домінувала в контрольованих російською Церквою програмах вищого шкільництва, і духовним гнобленням з боку московського православ'я. А треба відмітити, що офіційна (московського типу) православна релігія ділила людство на більш благословенних Богом і менш благословенних, а такими останніми вважалися теж кріпаки, що найбільше обурювало нашого філософа. Ознайомившись із західньоевропейськими культурними течіями того часу, Сковорода не міг погодитися з напрямними офіційної московської духовности, яка була нетерпима до всього чужинецького, як єретично „неправославного".

Ось у чому джерело духовної кризи вченого, який вирішив зійти із сцени офіційної науки. Він відрікається від своєї кар'єри, і останні 25 років веде мандрівне життя. Він бував у селах і містах серед простолюддя Лівобережжя, Приазов'я, Вороніжчини, Курщини, навчає і проповідує свою філософську систему, різко відмінну від вчення і практики тогочасних наукових кіл промосковської орієнтації. Оця особлива мандрівка поета-вченого-філософа, така ориґінальна і така цілеспрямована, тривала аж до смерти цієї великої людини. Була вона повна пригод, оповита переказами й леґендами. У ній поет ніколи не розставався з біблією, сопілкою (флейтою) і своїми писаннями. Слава про нього йшла як між дворянством, так і простолюддям. Його авдиторія була завжди численна і різнородна. І слава про отого українського мандрівного філософа дійшла аж до цариці Катерини, яка забажала побачити його і запросила переселитися у Московщину і зажити вигідним панським життям. Філософ це запрошення відкинув. Помер він, мандруючи, на 72-му році життя, в домі свого найближчого друга А. Ковалевського в с. Пан-Іванівці (сьогодні Сковородинівка) на Харківщині, 9-го листопада 1794 року, а на надмогильному хресті, на просьбу філософа, поміщено напис: „Світ мене ловив, але не спіймав".

Як поет, Сковорода залишив збірку віршів, писаних літературною мовою того часу (старослов'янська з домішкою народної і почасти польської), п. з. „Сад божественних пісень", кільканадцять інших пісень та фабул (байок), писаних латинською мовою, та збірку прозових байок „Харківські басні". Залишив також переклади з римських клясиків (Ціцерона, Плутарха, Горація) і з французької мови — поета XVII ст. Мюре.

Основне місце у творчості Сковороди займають філософські твори-трактати і діялоги. Сковорода як філософ (і письменник) був на свій час енциклопедично освіченою людиною і добре ознайомлений з античними філософами (Сократ, Платон, Епікур, Сенека і інші), але й з новішими (Декарт, Спіноза) і був сучасником великого німецького філософа Емануїла Канта.

Закінчення буде.

Табори для дітей України в Карпатах

За ініціятивою голови Філії ССУК, Торонто, Марії Спольської, в грудні 1991 року Управа Філії вирішила влаштувати табори в Україні для дітей Чорнобиля, Києва (що є третьою зоною радіяції), та для багатодітних і бідних родин.

Спонуки для влаштування таборів в Україні були такі: поза границі України можна спровадити дуже мало дітей, бо потрібно чималі кошти; дати можливість українським дітям побачити різні райони України, та бодай короткий час провести в оточенні своїх ровесників і пізнати самих себе: „Хто ми і якого ми роду".

З уваги на те, що в той час Філія ССУК, Торонто, вже була споріднена з Осередком Суспільної Служби України в Києві, Управа Філії ССУК в Торонто доручила київському Осередкові повне зорганізування табору для дітей, а саме: приміщення, прохарчування, підбір виховників та вписи дітей; програма зайнять на таборах, як теж транспортація з Києва до табору і назад. Повне фінансування таборів взяв на себе Фонд „Поміч Україні" при Філії Суспільної Служби в Торонто.

Осередок ССУ в Києві зорганізував таборову комісію, яку очолила Олена Бурмістрова. В склад комісії увійшли представники Союз Українок, Товариства репресованих і колишніх політичних в'язнів, Товариства „Милосердя" та Товариства багатодітних родин „Лелеки"

Табори розташувалися в Карпатах, у приміщенні косівського туристичного готелю „Карпатські Зорі". Угоду про таборування підписав Союз Українок в Косові, бо в тому часі Суспільна Служба України ще не була зареєстрованою організацією.

Табори тривали від 5-го травня до 16-го вересня ц. р. Учасників табору було 690, а виховників 65. Було 5 змін таборовиків, кожна зміна тривала 24 дні. Учасниками цих таборів були також діти з Донецька, Кривого Рогу. У п'ятій зміні були діти українських офіцерів, і з ними була виховниця — дружина одного офіцера.

Виховниками на таборах в більшості були вчителі — всі українці, всі були співочі і всі, звичайно, добре володіли українською мовою. На четвертій зміні було кілька виховників-пластунів з Києва.

На табір приїжджали в більшості діти фізично ослаблені, бліді, дехто з них був мало активний. Вже після першого тижня таборування діти робилися рухливіші, і після сніданку охоче йшли на прогулянки в гори.

Діти, що приїздили на табір, переважно добре володіли українською мовою, але були й такі, що їм легше було говорити російською мовою. В тих родинах панує мова російська, а українською мовою говорять тільки тоді, як приходять до них бабуні, дідуні чи інші старші люди. По кількох днях на таборі ці діти вже плавно говорили українською мовою. Були випадки, що перед від'їздом з табору діти приходили до виховника і заявляли, що вони скажуть своїм батькам, щоб усі вдома розмовляли українською мовою.

Момент приїзду дітей у табір.

В Україні є багато нехрещених дітей. Деякі батьки просили, щоб охрестити їхніх дітей в часі перебування на таборі. Було охрещено 25 дітей.

В програму таборів входили розповіді з історії України, розповіді про українське християнство. Виховники навчали дітей співати релігійні, історичні та народні пісні. Були зорганізовані гуртки „співаків". В програму входили теж відвідування катівень НКВД в місті Косові, і місця розкопок комуністичного терору. Якщо була добра погода — діти ходили пішки на прогулянки в гори.

Раз в тижні відбувалися екскурсії автобусами у різні мальовничі околиці Гуцульщини. Відвідували гуцульські мистецькі майстерні та розмовляли з майстрами. Всі ці прогулянки давали дітям нагоду пізнавати красу України та доброту гуцулів.

Фонд „Поміч Україні" при Філії ССУК, Торонто, закупив для дітей 800 примірників „Історії України" професора Антона Лотоцького, перевиданої в Україні. Кожний учасник табору одержав цю книжку. Примірники, що залишилися, передано українським школам.

Філія закупила і передала київському Осередкові 100 тисяч вітамінів для дітей, і кожний таборобик одержав по закінченні табору 100 вітамінів. Закуплено теж ліки, зокрема антибіотиків, які після закінчення таборів передано до двох дитячих шпиталів.

Філія одержала від дітей-таборовиків понад двадцять листів з подякою за участь у таборуванні. Для прикладу подаю листа 11-літньої дівчинки Тетяни Арсеєнко: „Цим літом мені пощастило вперше в житті побувати в Карпатах в таборі. Яка прекрасна наша рідна земля, скільки добрих, цікавих, талановитих людей я там зустіла! Мені дуже сподобалися майстрині та їх вироби, з якими я познайомилася під час нашої екскурсії до Косівської майстерні. Керамічний горщик у гуцульському стилі, який подарувала мені тамтешня майстриня, здається, ще й досі зберігає тепло її умілих рук. А який чудовий захід сонця в Карпатах! Мені здавалося, що воно падає за гори, переповнене росою, гомоном гірських річок і духмяним запахом чебрецю. Отож дякую Вам і всім людям в Торонто, що зробили такий чудовий подарунок для українських дітей, що були в таборі. З повагою і вдячністю — Тетяна".

Ми, українці в діяспорі, повинні звернути велику увагу на виховання і усвідомлення українських дітей в Україні. Літом влаштовувати табори в Україні з відповідною виховною програмою, як теж, щоб їх фізично підкріпити.

Ні гроші, ні одяг, ані виїзд дітей в інші держави світу — не дадуть дітям нагоди пізнати власну чудову країну.

С. М.

РІК ПІСЛЯ ТОГО, як три стейти, які сусідують зі собою — Ню Йорк, Ню Джерзі і Коннектикат підписали договір, що вони не будуть конкурувати зі собою в притяганні на свій терен великих підприємств, війна за здобуття таких підприємств та їх бюр на своєму терені тільки збільшилася, а не поменшала. Війна полягає в тому, що кожний із цих стейтів старається дати кращі можливості для фабрик і підприємств у податках, приміщеннях і знижених цінах на електрику чи ґаз.

Культурні...

(Закінчення зі стор. 2)

ставниками окремих музеїв. Всі наші земляки вітають ідею професійно провадженого музею в Ню Йорку, як щось конечне, але всі вони, зокрема ті, що ще в Україні мали можливість ознайомитись з працею нашого Музею на основі наших каталогів та інших видань чи деяких виставок в Україні, прибувши до ЗСА і побачивши наше скромне приміщення, всі заскочені ним. Вони уявляли собі Музей, як установу з кількакратно більшим приміщенням, ніж те, яким ми з ласки Союзу Українок Америки користуємось, зі значно більшим штабом працівників та, очевидно, з бюджетом, який складається з державних асиґнувань.

Потреба відповідного приміщення була ясна для керівників Музею та загалу громадянства далеко перед 1989 роком, але з усамостійненням України, з можливістю влаштовування багатьох більшого маштабу виставок та інших програм, потреба належного приміщення стала ще актуальнішою. Тому куплений у грудні 1985 р. будинок, який керівництво Музею за щедрою допомогою українського громадянства вже сплатило, тепер треба перебудувати для потреб Музею. З цією метою Управа Музею готова незабаром розпочати широкозакроєну збірку фондів. У відповідно перебудованому будинку Український Музей, як музеї та культурні центри інших народів служитиме культурним цілям України, українській громаді у ЗСА та Америці поширенням її культурної сцени і збагачуючи її ще однією перспективою в сузір'ї світової культури.

Для намічених цілей Український Музей шукає допомоги в людей, які бачать і розуміють потребу і вагу розвитку культурних зв'язків України і Америки та кому залежить на сьогодні і завтра української громади у ЗСА.

Подаровані Музеєві грошові датки, біржові акції тощо можна відтягати від податку. Адреса Музею: The Ukrainian Museum, 203 Second Avenue, New York, N. Y. 10003.

КАРДИНАЛ НЮ ЙОРКУ Джан О'Коннор заявив в неділю, 29-го листопада, із проповідниці, що він в ніякому випадку не є проти того, щоб дотеперішній адміністратор шкіл Джозеф Фернандез відійшов на пост секретаря освіти. Ця заява прийшла тому, що кардинал мав непорозуміння із Дж. Фернандезом і з цього деяка американська преса зробила неправдиві висновки.

ЯПОНСЬКІ СПЕЦІЯЛІСТИ виявили найбагатші в світі поклади золота за 680 кілометрів на південний схід від Токіо, в прибережних водах вулканічного архіпелаґу Огасавара. „Золоте дно" містить 71 грам золота на тонну руди, що значно перевищує зареєстрований у 1987 році світовий рекорд. Тоді на підводному родовищі золота біля берегів Окінави питомий вміст цього дорогоцінного маталу становив лише 14 грамів на тонну.

Український Хор „Думка"
в Ню Йорку

ділиться з членами хору та всім громадянством про болючу втрату нашого довголітнього співака

бл. п.

Мирослава Яремка

котрий відійшов від нас 13-го листопада 1992 р.

Дружині Галі — хористці та дітям — членам хору і всій родині складаємо найщиріші вислови співчуття.

Управа Хору

Український Хор „Думка"
в Ню Йорку

повідомляє членів хору і всю українську спільноту, що наш член хору і соліст

бл. п.

ІГОР ЗАМЯТИЙ

відійшов від нас 8-го листопада 1992 р.

Члени хору Думка висловлюють глибокі співчуття опечаленій дружині Оленці та всій родині.

Управа Хору

Ділимося сумною вісткою з рідними, приятелями і знайомими, що з волі Всевишнього 4-го листопада 1992 р. на 77-му році життя в Едмонтоні, Канада відійшов у вічність

наш найдорожчий
МУЖ, ТАТО і ДІДО

бл. п.

ЄВГЕН АПОНЮК

Залишив в глибокому смутку:

дружину — КАТЕРИНУ
дочку — ІРИНУ з мужем БОРИСОМ ОНУФЕРКОМ та внуком ВАСИЛЕМ
ближчу і дальшу родину в Канаді, Америці й Україні

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Український Хор „Думка"
в Ню Йорку

ділиться сумною вісткою, що 15-го листопада 1992 р. відійшов у вічність наш незабутній член, колишній голова хору

бл. п.

Анатоль Пашковський

Безмежні вислови жалю поділяють усі члени хору опечаленій дружині та всій родині.

Управа Хору

Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 16-го листопада 1992 р. по короткій, але важкій недузі відійшов у вічність на 68-му році життя,

наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

бл. п.

АНАТОЛІЙ ПАШКОВСЬКИЙ

нар. 12-го березня 1924 р. у Львові.

ПАНАХИДИ відбулися 17-го і 18-го листопада 1992 р., а ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ 19-го листопада в церкві св. Димитрія на 123 La Rose, Weston, Ont., Canada.

У глибокому смутку:

дружина — НЕОНІЛЯ
син — ТЕРЕНТІЙ з дружиною і дітьми: ЖЕНЕЮ, СТЕПАНКОМ і ЮСТИНКОМ
дочка — РОМА з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
син — МАРКО з дружиною і синком ЕРИКОМ
сестра — МАРІЯ ҐОРДІЙЧУК з родиною
брат — СВЯТОСЛАВ з родиною в Україні
ближча і дальша родина в Канаді, ЗСА й Україні

Замість квітів родина просить складати пожертви на Ukrainian-Canadian Care Center, 123 La Rose Ave., Weston, Ont. M9P 3T3, Canada або на інші українські цілі.

Наближається рік, як відійшов у вічність
наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ та БРАТ

Д-р Володимир Юзич

Честерська громада втратила одного з кращих спеціялістів-ларинкологів, а українська громада втратила примірного громадянина-патріота.

Для вшанування пам'яті покійного будуть відслужені

ПОМИНАЛЬНІ БОГОСЛУЖБИ

в дні 26-го грудня 1992 р. о год. 10-ій ранку в українській православній церкві в Честері, Па.

Про щирі молитви за душу покійного просять горем прибиті:

ЕВА — дружина
ЛЕВКО — син
ІРИНА — донька з родиною
ЛАРИСА — донька з родиною
ОЛЬГА ЮЗИЧ — сестра в Україні

З нагоди святкування дня народин нашої дорогої

Христі Навроцької

замість дарунків складаємо 500 дол. на Будівельний Фонд Українського Музею в Ню Йорку:

Поля Книш
Ольга Кузьмович
Юрій Навроцький
Оксана Рак
Марія Савицька
Марія Савчак
Ірина Щербанюк
Марта Ярош
Н. Н.

Відроджується правда історії України

1. Музей Трипільської Культури

В середу, 19-го серпня ц.р., на запрошення представників Державної Думи і міської Ради Києва, я в товаристві голови Академічної Ради уряду УНР в екзилі д-ра Любомира Винара виїхав разом з урядовою делегацією в околицю села Халоп'я на відкриття Музею Трипільської Культури.

Біля святочно удекорованого будинку музею нас зустрів гурт місцевих провідників і привітав традиційним хлібом — сіллю, переданим на руки голови Уряду УНР — гостеві з-за океану. Далі, після привітів, була представлена чудова мистецька програма з українських пісень і танців.

Після закінчення цього прийняття відкрились сені для огляду музею. Оглядаючи професійно уряджені унікальні експонати цього музею згадаєте, що говорив Ярослав Мудрий: „Звідки почалася наша земля". Тут ви побачите пам'ятки Трипільської культури, розкопані великим ученим-археологом В. Хвойком. Побачите культуру кам'яної, бронзової і металевої доби, яка відображає життя наших доісторичних предків, що жили за 3—2 тисячі років до нашої ери в басейні середнього Дніпра.

Закінчилася ця пам'ятна подорож чудовим і надзвичайно гостинним прийняттям в селі Халеп'я, в оселі родини Жиленків, відомого серед української еліти подружжя, зокрема поетеси Ірини Жиленко. Це була тепла, чудова, братня зустріч, яка супроводжувалась чарівними українськими піснями — солов'їним голосом полонила нас видатна співачка України Діана Петриненко.

Ці пісні і ця зустріч була дійсним даром, особливо для мене — в день великого свята Спаса і в день мого народження.

2. Голод '32—'33

У п'ятницю, 21-го серпня ц.р. я взяв участь в нарадах Комісії в справі дослідження голоду 1932—1933 рр. на Україні. Комісія працювала з рамени Всесвітнього форуму українців. Наради відбувались у приміщеннях Музею Тараса Шевченка за участю близько 100 осіб, представників з різних областей України.

Момент однієї з багатьох зустрічей. Біля І. Самійленка — піяністка Люба Жук з Монтреалю.

Минули десятиліття безмовства про всенародню трагедію 1932—33 рр. на Україні. Лише в 1991 році Україна почала голосно говорити про цей нечуваний злочин. На екранах появився фільм про голод. Вийшла у світ перша унікальна книга „Голод 33", яка оприлюднила страшну правду.

Книга великого формату, обсягом 582 сторінок містить в собі одну тисячу свідчень ще живих людей з різних областей України. Упорядчиками цієї монументальної книги є подружжя — Лідія Коваленко і Володимир Маняк, який загинув цього року в автомобільній катастрофі. Ця книга присвячена пам'яті мільйонів українських селян, які загинули від комуно-большевицького голоду 1932—33 рр. Вона також присвячена пам'яті тисяч українських сіл, хуторів, які щезли з лиця землі після найбільшої з трагедій XX століття.

Свідчення в книзі „Голод 33" містять в собі неоціненну вартість. Вони виразно доводять, що голод на Україні був заздалегідь запланований. Тобто московський режим задушив намерть, як стверджують демографічні обчислення, сім мільйонів двісті тисяч селян в Україні.

Промовці панелю підкреслювали необхідність форсувати акцію збирання свідчень і дослідження голоду взагалі. Вони говорили про факти знищення засекречених архівних матеріялів про голод та про перешкоди праці Комісії на місцях.

Після ділових дискусій та глибокого занепокоєння повільністю та перешкодами в дальшому дослідженні голоду члени Комісії ухвалили ряд постанов. Подаємо деякі із них, а саме:

Прискорити дальше дослідження голоду, використовуючи ще живих свідків та документи в архівах. Домагатися від Верховної Ради і Уряду України офіційного визнання та підтримки цієї Комісії. Домагатися включення теми голодового геноциду в шкільні програми. Повернути, як писав Вол. Хомяк, українському народові історію, а історії — правду. Підготовити належну акцію перед ООН та іншими організаціями про визнання голоду 1932—33 рр. як злочину проти людства. Запланувати акцію побудови всенаціонального Пам'ятника *Жертвам Голоду 1932—33* років, і т.д.

На мою долю припала активна участь в праці цієї Комісії — як членові Президії цього панелю і колишньому академічному дорадникові Конгресової Комісії у Вашінгтоні в дослідженні голоду 1932—33 рр. в Україні. Моя промова була вислухана з великою увагою і загальною вдячністю. Висловлено надію, що я й надалі буду активно співпрацювати з Комісією.

Хочу ще бодай коротенько згадати про надзвичайно приємну зустріч з головним редактором популярного журналу „Україна" Анатолієм Михайленком та працівниками редакції.

Мав я також радісну і в той же час глибоко сумну подорож до рідних Прилук.

Під час моїх коротких двох відвідин України я намагався робити все, щоб допомогти моїй Батьківщині твердо стати на ноги державної самостійности.

Іван М. Самійленко

Листопадовий апель пластової станиці Баффало

Вже традиційно — роками, без огляду на погоду, збираються на Новому Соколі баффалівські пластуни, щоб пластовим апелем відзначити річницю Листопадового Зриву. В цьому році гурток пл. юнаків під проводом юн. виховника Юрія Грещина 29-го жовтня відбули прогулку на Новий Сокіл, там розтаборувались, відбули кількамилевий марш, виконали тереновий змаг — спинання по шнурі над глибоким яромзвором з річкою. Також переночували холодну нічку.

В неділю, 1-го листопада, члени пл. станиці в пластових одностроях та з курінним прапором прийшли численно до каплиці Пречистої Діви Марії, щоб у Богослужбі та Панахиді схилити свої голови за полеглих героїв, як також за велетня духа і чину, мученика за справу Христову і за народ святця Митрополита Андрея Шептицького. Присутніми були також з прапором прапороносці СУМА.

Листопадовий апель пластової станиці Баффало. Зліва: Тарас Тютюнник, Павло Леван, Христя Бурда, Тиміш Коритко, Женя Лой, Адріян Депутат.

Апель на Новому Соколі почався о год. 2.15 пополудні. Загорілась велика ватра, і своїм палаючим полум'ям зігріла пл. молодь, пл. сеніорів, батьків пластової молоді та гостей.

Пластовий звіт до станичного провів ст. пл. Мирон Депутат, по відспіванні „Отче наш" та пластового гимну спомин про бої у Львові зачитав М. Депутат. На тлі сірих застиглих хмар на небосхилі задумані, порожних вже виноградників, з легким шумом з дерев обблітало останнє пожовкле листя, з тріскотом багаття ген у небо, летіли палаючі зірки і у цю заворожену дійсність-картину плинула стрілецька пісня, переплетена деклямаціями-віршами у виконанні гуртка новачок, юн. Христі Бурди, юнаків Тараса Тютюнника та Тимоша Коритка.

Коротке кінцеве слово про значення Листопадового Чину, пов'язані зі спомином про недавню поїздку в Україну та відвідини родинного міста Бережан і гори Лисоні, де у 1918 році пройшли бої Січового Стрілецтва, проголосив станичний пл. сен. Ярослав Пришляк. „...На цій горі, маючи сім років, я провів свій перший пл. табір. Мої старші пл. друзі зі стрілецьких окопів лопатами витягали сотками людські кості, військове лахміття (чоботи скіряні, паски, шинелі та набої) а я збирав людські черепи в призначене місце, і так виросла велика могила. Сьогодні на Лисоні височіє могила, на щоглі повіває синьо-жовтий прапор самостійної держави — Україна. Це святе місце стало прощею для вільних українських громадян, особливо для нового покоління, яке з історичної перспективи буде згадувати та оцінювати значення 1-го Листопада, як всеукраїнської великої ідеї боротьби за побудову української державности. Національний синьо-жовтий прапор на львівській ратуші у 1918 році заяснів у світлі сонця лише на мить, сьогодні прапор самостійної України тішить над усіми містами і селами, у Львові і столиці Києві.

На закінчення нов. виховниця ст. пл. Ірена Ващак перевела церемоніял зложення новацької обіцянки. З перев'язанням жовтої хустки на шиї повними пл. новаками стали: Христя Блендонга-Гайнс та Михась Ґаєр. Похвалу станичного одержали пл. юнаки Тарас Тютюнник, Тиміш Коритко, Адріян Депутат, Павлусь Леван та вродливий юнак у стрілецькій мазепинці Женя Лой з пл. станиці Рочестер. Він сказав: „Ми перемогли людську слабість, ми сьогодні відмовились бути глядачами футбольних змагань між нашими „Билсами та Маямі", тим ми закріпили сильну волю, якої так багато всім нам бракує".

Національним гимном закінчено добре проведений апель. При співпраці Ксені та Зенона Депутатів, членів Пластприяту, юнаки гостили усіх присутніх смачним овочевим чайком, гарячими „песиками" та солодким.

Братчик Славко

ЦИМИ ДНЯМИ у Венесуелі стався воєнний переворот, вже другий протягом року, з метою повалення президента Карльоса Андреса Переза. Повсталі військові, які називають себе „Революційним рухом імени Болівар-200", спробували взяти штурмом президентський палац. Бунтівники захопили велику воєнну базу в Мараку, звідки мали плян контролювати повітряний простір країни, щоб не допустити перекидання до Каракасу військ, вірних урядові. Полковник Гюго Чавез, один з організаторів перевороту, у своєму зверненні до народу сказав, що „бунт виник через економічну політику президента, яка продовжувала соціяльну несправедливість". Останні повідомлення з Венесуелі свідчать, що бунтівники зазнали поразки і здалися урядовим військам.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 27-го ГРУДНЯ 1992 р.

Павтукет, Р. Ай. Річні загальні збори Т-ва ім. І. Франка 93-го Відд. відбудуться о год. 2-ій по пол. в домі Н. Данилюка, 106 Розмере Рд., Павтукет, Р. Ай. Просимо взяти чисельну участь. — Управа.

НЕДІЛЯ, 13-го ГРУДНЯ 1992 р.

Дітройт, Миш. Річні загальні збори 175-го Відд. УНС, о год. 1-ій по пол. в залі Української Мишиґенської Ліґи, 6690 Мишиґен вул. Порядок нарад: відкриття і прийняття порядку нарад, вибір президії, відчитання протоколу з попередніх загальних зборів, звітування: а) Управи, б) делегатів, в) К. Комісії, дискусія над звітами, абсолюторія уступаючій Управі, вибір нової Управи, справи різні, питання і внески, закриття ділової частини нарад. Після ділової частини нарад — товариська гутірка при каві й солодкому. Якщо на означену годину не прибуде відповідна кількість членів, збори почнуться півгодини пізніше, без огляду на кількість присутніх. — Я. Базук, фін. секр.